

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2016

aruandeaasta lõpp: 31.12.2016

nimi: Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit

registrikood: 80067455

tänava/talu nimi, Endla tn 59-108

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10615

telefon: +372 6720223

faks: +372 6564048

e-posti aadress: elil@elil.ee

veebilehe aadress: www.elil.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	13
Bilanss	13
Tulemiaruanne	14
Rahavoogude aruanne	15
Netovara muutuste aruanne	16
Raamatupidamise aastaaruande lisad	17
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	17
Lisa 2 Raha	18
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	18
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	19
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	19
Lisa 6 Materiaalsed põhivarad	20
Lisa 7 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad	20
Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	21
Lisa 9 Annetused ja toetused	22
Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused	22
Lisa 11 Tööjõukulud	22
Lisa 12 Liikmetelt saadud tasud	23
Lisa 13 Seotud osapooled	23
Aruande allkirjad	24
Vandeauditori aruanne	25

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2016.a tegevusaruanne

1. Organisatsioon ja tegevuse eesmärgid

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväarikus, võrdne kohtlemine. Liidu missiooniks on olla liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkõnelejaks kujundamaks võrdsete võimalustega ühiskonda kõigile.

Liitu kuulub 26 organisatsiooni enam kui 2000 liikmega. Liitu juhib 7-liikmeline juhatus, tegevtootajaid on kolm: tegevjuht, tegevjuhi abi ja raamatupidaja. Liidu töösse kaasatud vabatahtlikke on ligi 10.

2016.aastal toimus kaks üldkoosolekut:

29.04.2016 toimunud üldkoosolekul kinnitati majandusaasta aruanne 2015 ja 2016.a tegevusprogramm ja eelarve.

18.11.2016 toimunud üldkoosolekul valiti juhatus järgmiseks kolmeks aastaks. Juhatuse esimeheks valiti Indrek Tarand ja liikmeteks Ülle Valvar, Tiia Sihver, Tiia Treimann-Differt, Jako Stein, Veiki Laan ja Sven Reemet.

Juhatuse koosolekud toimusid kord kuus, v.a. juuni - ja juulikuu 2016.

2016.a tegevusprogrammi täitmisel keskenduti järgmistele tegevustele:

- Eesti liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine omavalitsuste ja riigi tasandil eri valdkondades (ligipääsetav elukeskkond, transport, haridus, tööhõive, kultuur, informatsioon, teenused ja toetused jne).
- Koostöö Eesti seadusloome- ja valitsusorganitega invapoliitika kujundamisel Eestis. Erilise tähelepanu all oli töövõime reform, mis käivitus osaliselt juulist 2016 ja täies mahus 01.01.2017.
- Liikumispuudega inimeste väarikuse ja õiguste kaitse, liikumisvabaduse käsitlemine ühe põhilise inimõigusena.
- Annetuste kogumine abivajavate liikumispuudega laste ja täiskasvanute toetamiseks nende parema toimetuleku kindlustamisel.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone erinevates eluvaldkondades (kodulehekülje infofoorum, meililist, Facebooki konto, infopäevad)
- Avaliku arvamuse kujundamine, suhtlemine pressiga, ELILI ja ühingute tegevuse ja eesmärkide tutvustamine.

- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades. Liikmesühingute aktiivi koolitamine oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö Eestis tegutsevate puuetega inimeste organisatsioonidega.
- Koostöö kodanikeühenduste, avaliku- ja ärisektori institutsioonidega.
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.
- ELIL kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja - kvaliteetse sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooniteenuse pakkumine.

2. Infovahetus

2.1. Kodulehe arendamine. ELILi koduleht aadressil www.elil.ee on üleval olnud aastast 1999. Veebileht on asendamatu nii püsi- kui operatiivinfo vahendamisel mitte ainult oma liidu liikmetele, vaid kõigile asjast huvitatutele, kel internetile ligipääs. Veebilehe uuendamise protsess algas 2016. sügisel, lõpule viidi see 2017.a alguses.

2.2. ELILi liikmelist on jätkuvalt kiireim viis vahendada infot liikmetele. Infolistiga liitunute arv ületab 250 inimese. Liidul on kasutusel infovahetuseks ka juhatus ja vabatahtlike list.

2.3 Facebookis on liidul oma konto, kus samuti avaldatakse mitmesugust infot ja jagatakse teateid liidu üritustest. 2016.a lõpus oli lehega liitunud üle 1200 huvilise.

3. Koolitustegevus

3.1. LIIKMESÜHINGUTE JUHTIDE JA AKTIIVI KOOLITUS

Juhatus peab oluliseks liikmesühingute aktiivi koolitamist ja suunamist oma piirkonna liikumispuudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele. Tegevus invavaldkonnas eeldab asjakohaseid teadmisi ja kogemusi puuetega inimeste olukorrast ja vajadustest. Vaja on olla kursis uusima informatsiooniga olemasolevatest või käivituvatest kontseptsioonidest, programmidest, teenustest. Kuna ühingute juhid vahetuvad, on ikka ja jälle vaja rääkida organisatsiooni juhtimisest ja tulemuslikust toimimisest. ELIL viis 2016.a läbi viia neli suuremat infopäeva-koolitust (teema valitakse vastavalt ühingute ettepanekutele ja sellele, mis on antud ajahetkel aktuaalne ja oluline).

09.06.16 koolituspäev enesekehtestamisest ja läbirääkimist, koolitajaks V. Roosimägi Addenda OÜst.

Enesekehtestamise osas keskenduti järgmistele teemadele: kiire ja viisaka "ei" ütlemine; suhtlemis- ja käitumisreegleid, mis ei kahjustaks kummagi poole huvisid; kuidas väljendada oma soove

iseendast ja teistest lugupidaval viisil elu erinevates rollides; millises olukorras kehtestamist kasutada; erinevad suhtlemisstiilid, kommunikatsioonibarjäärid, kehtestava käitumise komponendid.

Läbirääkimisoskuste arendamise osas keskenduti sellele, kuidas saavutada soovitud tulemused ning seda viisil, mis vastaspooles ei tekita ebamugavust või vastuseisu. Koolituse eesmärgiks oli omandada põhioskused edukate läbirääkimiste pidamiseks ning teadmised läbirääkimiste strateegia kujundamiseks. Läbiti järgmised teemad: läbirääkimiste põhioskused. Läbirääkimiste protsess. Kehtestava väljendusviisi kasutamine. Küsimuste eesmärgipärane kasutamine. Läbirääkimiste kokkuvõtmine (edu ja ebaedu põhjuste analüüs, kokkulepete sõnastamine)

15.06.16 Elurõõmu säilitamise ja arendamise ABC, koolitaja K. Aedma, KA Konsultatsioonid. Tegemist oli kaasava ja huvitava koolitusega, mis aitab osalejal välja tulla rutiinist, näha maailma helgema pilguga, leida eneses elurõõm, armastus, tänulikkus ja tahe. Räägiti sellest, mis on positiivne psühholoogia. Miks osad inimesed on tunduvalt elurõõmsamad kui teised ja millised on teaduspõhised järeldused inimese õnnelikkuse taseme kohta? Jagati praktilisi nippe, mis aitavad säilitada ja arendada elurõõmu.

15.06.16 Meilietikett, koolitaja K. Aedma, KA Konsultatsioonid. Katrin Aedma on esimese eestikeelse meilietiketi raamatu: "Virtuaalne suhtlemiskultuur" autor ja õpetanud meilietiketti Eestis ja mitmel pool mujal maailmas.

30.09-01.10.16 koolituspäevad **Väljendusoskuste arendamine ja avalik esinemine** Tõrvaaugu Puhketalus. Koolitaja K. Aedma, KA Konsultatsioonid. Katrin Aedma sulest on ilmunud mitmeid avaliku esinemise teemat käsitlevaid artikleid ja 3 raamatut avaliku esinemise oskuste omandamiseks – esinemishirmu ületamisest, kaasamisoskusest ja lugude kasutamisest avaliku esinemise kontekstis.

Koolituse eesmärk oli arendada organisatsiooni peamiste kõneisikute rolliga seotud teadmisi: anda osalejatele ülevaade avaliku esinemise põhitõdedest, arendada väljendusoskust ning avaliku esinemise ja esinemispingega toimetuleku oskusi. Toetada oskusi, mida vajatakse ühingu esindamisel nii ühingu koosviibimistel, piirkonna volikogu jt komisjonide ja meediaga suhtlemisel.

29.10.16 Mõttetalgud liidu aktiivile Paides, moderaator ja kokkuvõtete tegija K. Aedma, KA Konsultatsioonid. Mõttetalgute eesmärk oli koguda kokku Eesti eri piirkondade liikumispuuetega inimeste arvamused ja ettepanekud liidu edasise tegevuse planeerimiseks. Kuidas ELIL ja ühingud seisakust välja saada?

Peamised küsimused, mis olid arutlusel: millised on praegu liikumispuuetega inimeste kõige suuremad murekohad piirkonnas? Millised on ELILi tugevused? Mida tehakse liidus ja liidu juhtimisel hästi? Millised on ELILi nõrgad kohad? Mida võiks teha liidus paremini? Mida vajad, et olla tugevam?

3.2. ELILi KOOLITUSED ERINEVATELE ASUTUSTELE

Viimastel aastatel on liit koostanud koolitusprogramme liikumispuudega inimeste abistamisest ja suhtlemisest erivajadustega inimestega. Sihtgrupiks on teenuseid osutavad asutused, tööandjad, organisatsioonid, kes puutuvad kokku erivajadustega inimestega ja vajavad sel teemal spetsiifilisi teadmisi. Koolituste korraldamist jätkati 2016.aastal. ELILil on koolitusluba. ELIL osaleb aktiivselt

hangetel, korraldades koolituspäevi erinevate puudespetsiifiliste liitude osavõtul. Audiitor on ELI Li raamatupidamist auditeerides juhtinud juhatuse tähelepanu asjaolule, et liit peab hakkama omavahendeid teenima, et tagada organisatsiooni jätkusuutlikkus. Vähesel määral teenib ELI omavahendeid nimetatud koolitustegevusega.

10.03.16 toimus Selveri töötajate koolitus erivajadustega inimeste värbamise ja töötamise toetamiseks Tallinnas. Koolitasid A. Lööke ja V. Urban (liikumispuudega inimesi puudutav moodul).

23.03.16 toimus Selver töötajate koolitus erivajadustega inimeste värbamise ja töötamise toetamiseks Tartus. Koolitasid Ü. Valvar ja A. Jaakson (liikumispuudega inimesi puudutav moodul).

19.04.16 T. Rüütel, J. Lehtmets ja A. Lööke viisid läbi töötukassa tööandjate konsultantidele koolituse Liikumispuudega klient.

20.04.16 Sanatoorium Tervis AS töötajate koolitus erivajadustega inimeste värbamise ja töötamise toetamisest. Koolitus toimus Pärnus, ELI Li poolt viisid liikumispuudega inimesi puudutav mooduli läbi A. Lööke, T. Sihver, V. Urban.

24.10.16 A. Lööke viis Tallinna Teeninduskoolis läbi koolituse *Erivajadustega klientide teenindamine* Baltic Restaurants Estonia töötajatele.

26.10.16 A. Lööke viis Tartus läbi koolituse *Erivajadustega klientide teenindamine* Baltic Restaurants Estonia töötajatele.

27.10.16 ja 28.10.16 A. Lööke viis Tallinna Teeninduskoolis läbi koolituse *Erivajadustega klientide teenindamine* Baltic Restaurants Estonia töötajatele.

10.11.16 PARE (Personalijuhtimise Ühing) koolitus Toompuiestee 27. Koolitajad A. Lööke ja T. Sihver (liikumispuudega inimesi puudutav moodul).

17.11.16 Koolitus Pärnumaa tööandjatele, koolitajad A. Lööke ja V. Urban (liikumispuudega inimesi puudutav moodul).

23.11.16 Koolitus Tallinna ja Harjumaa tööandjatele, koolitajad A. Lööke ja T. Sihver (liikumispuudega inimesi puudutav moodul).

4. Teenuste arendamine – ELI Li kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja

Taust: 2014.aasta lõpus tegi Tiia Sihver ettepaneku hakata pakkuma sotsiaalpsühholoogilist tööalast rehabilitatsiooniteenust liikumispuudega tööealistele inimestele. Seoses tööhõive reformiga võeti uue teenusena kasutusele tööalane rehabilitatsioon, millele esialgu keskenduti. Käesoleval ajal osutab rehabilitatsioonikeskus ka sotsiaalse rehabilitatsiooniteenust lastele ja täiskasvanutele. ELI Li registreeriti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis rehabilitatsiooniteenuse osutajaks. Raha tegevuseks tuleb läbi Sotsiaalkindlustusameti ja Töötukassa, teenust hakati osutama 2015.a esimeses kvartalis. Ametlikult avati teenuse osutamine 16. märtsist 2015 aadressil Kajaka 4, Tallinn nimega Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu Rehabilitatsioonikeskus. Moodustati teenust osutav meeskond ja töö toimub tõrgeteta.

25.12.16 ETV valis liidu Jõulutunneli 2016 partneriks, kus koguti annetusi (liikumis)puudega inimestele mõeldud treeningaalide rajamiseks. Annetusi laekus 218 250 eurot, mille eest soetatakse trenaažööre ja muid treeningvahendeid. Treeningaalid tulevad nii Tallinnasse kui Tartusse rajatava rehabilitatsioonikeskuse juurde.

5. Kohtumised poliitikute ja ametnikega; koostöö puuetega inimeste organisatsioonidega.

2016.a oli jätkuvaks märksõnaks töövõimereform. ELIL peab oluliseks osalemist puuetega inimesi puudutavate seadusandlike dokumentide väljatöötamisel ja eelnõudele eksperthinnangute andmist (tööhõive reform, muudatused rehabilitatsiooniteenuste ja abivahendite teenus. Erinevad märgukirjad erinevatel teemadel erinevatele omavalitsustele). ELIL peab oluliseks liikumisvabaduse problemaatikat. KOVidega tuleb koostöö oluliselt tihedamaks muuta, kuna teenuste osutamine on suures osas pandud omavalitsuste vastutusele. Probleemide lahendamiseks tuleb teha koostööd spetsialistide tasemel.

22.01.16 tegevjuht osales ümarlinal, millest võtsid osa haridusministeeriumi, Massaaži- ja Teraapiakooli, Innove, füsioterapeutide liidu esindajad. Teemaks füsioterapeudi assistendi õppekava arutelu.

16.02.16 tegevjuht andis Vikerraadiole intervjuu ehitusseadustikust puuduva invanõuete määruse kohta.

03.03.16 osalemine EPI Koja projekti "Paneme seaduse kehtima!" lõpuseminaril. Tegemist oli koostööprojektiga, milles osalesid Eesti Disainerite Liit, Eesti Maaomavalituste Liit, Eesti Kunstimuuseum, MTÜ Eesti Purjelaevad, Islandi Disainikeskus ja Põhjamaade Liikumispuuetega Inimeste Liit. Projekti eesmärgiks oli edendada kaasava elukeskkonna rajamist ning Eesti seadusandluses olemasolevate sätete täitmise kontrolli tõhustamist.

28.03-29.03.16 osalemine EPI Koja seminaril Juriidiline kirjaoskus huvikaitses ja riigihangetel osalemine. Mari-Liis Sepperi käe all saadi teadmisi juriidilisest kirjaoskusest huvikaitses ning teisel päeval juhendas Maarika Tork riigihangetel pakkujana osalemist.

31.03.16 osalemine Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse 20. tegevusaasta tähistamisel. Toimus rahvusvahelise konverents „Inimesega koos ja inimese heaks“. Konverentsi eesmärgiks oli tutvustada kogemusi ja häid praktikaid, kuidas toetatakse vähenenud töövõimega inimesi liikumisel erinevate valdkondade teenuste vahel ja millised on töölesaamist toetavate programmide osutamise kogemused.

18.04.16 tegevjuht osales Töötervishoiuarstide Seltsi koolitusmaterjalide ettevalmistamises arstidele, kes hakkavad tulevikus hindama töövõimet. Koolitus hakkab toimuma koostöös TÜ arstiteaduskonna täienduskeskusega ning hõlmab e-õpet ja sellele järgnevat praktilist tööd ja seminare. Tegevjuht valmistas ette liikumispuudega inimesi puudutava osa.

27.04.16 tegevjuht osales SoMis töögrupis, kus arutluse all oli töövõime hindamine ja taotlusvormi täpsustused.

28.-29.04.16 ELIL osales Tallinna PIK poolt korraldatud invamesil, kus pearõhk oli ELILi poolt pakutava rehabilitatsiooniteenuse tutvustamisel.

05.05.16 tegevjuht osales EPI Koja poolt korraldatud arengukava koolitusel, koolitaja oli Argo Tammemäe.

17.05.16 tegevjuht osales SoMis töögrupis, kus arutati puuetega inimeste olukorda toetuste ja teenuste osas, nende määramist ja muudatusete tegemise vajadust.

27.05.16 ELILi juhatuse liige J. Lehtmets esindas ELILi EMSLi aastakoosolekul.

10.-11.06.16 viis tegevjuht läbi vabatahtlikele, keda rakendati koguperefestivalil Puude taga on inimene, koolituse erivajadustega inimestega suhtlemisest ja abistamisest.

17.06.16 juhatuse liige T. Sihver esindas ELILi MTÜ Puude taga on inimene aastakoosolekul. Kinnitati 2015.a aastaaruanne.

11.08.16 Tegevjuht osales abivahendite määruse arutelul Toompuiestee 10

31.08.16 Tegevjuht, T. Sihver ja Ü. Valvar osalesid kohtumisel Töötukassas, kus arutati probleeme abivahendite eraldamisel töötavatele puudega inimestega ja kogemusnõustamise edendamist. Töötukassast võtsid nõupidamisest osa M. Paavel, P. Liimal, S.S õmer –Kull jt

01.09.16 tegevjuht osalesid Endla 59 EMSL poolt korraldatud arutelu HMN rahastamise teemal, kavandatavatest muudatustest.

22.09.16 Tegevjuht ja S. Reemet osalesid SoM nõupidamisel Toompuiestee 10, kus abivahendite süsteemi muudatustest rääkisid R. Kuuse ja R. Saadi.

29.09.16 Tegevjuht võttis osa Tln abilinnapea M. Martinsoni juures toimunud nõupidamisest, et arutada probleeme innakorterite eraldamisel ja invakorterite eraldamise süsteemi muudatustest.

05.10.16 toimus Lõõtsa 4, Innove SA ruumes kohtumine, kus arutati erivajadustega õppurite haridusprobleeme. ELLi esindas T. Sihver

02.12.16 võtsid tegevjuht ja juhatuse liikmed T. Sihver ja Ü. Valvar osa puuetega inimeste päevale pühendatud konverentsist ERMis. Korraldaja EPIK.

6. Projektid

2016.a tegevusprogrammi realiseerimisel olid täiendavate projektide kirjutamisest saadud rahastuse kõrval suureks abiks ka liidu koostööpartnerid ja sponsorid, kelle toetus liidu tegevusele oli suur. Tunnustada tuleb ka liidu vabatahtlikke, kes on panustanud ürituste heaks kordaminekuks rohkelt oma aega ja energiat.

Hange KOGEMUSNÕUSTAMISE ALASE KOOLITUSE ETTEVALMISTAMINE JA KOOLITUSE

LÄBIVIIMINE Täienduskoolituse läbiviimist rahastas Euroopa Sotsiaalfond projekti 2014-2020.2.02.001.01.15-0002 raames. Koolitajateks olid Tiia Tamm, PhD; Tiina Naarits-Linn, MA; Tiia Sihver, MA.

ELLi viis 1. kvartalis läbi kogemusnõustajate täienduskoolituse liikumispuudega inimestele. 18.03.16 toimus pidulik aktus, kus sellekohase kutsetunnistuse sai 16 koolituse edukalt läbinud inimest. Kogemusnõustamise teenus on oluline puudega inimeste tööle rakendamisel töövõimereformi raames.

Käesoleva aasta 1. veebruarist–18. märtsini läbiviidud kogemusnõustaja täienduskoolituse õppekava maht oli 117 akadeemilist tundi, millest praktika moodustas 84,5 tundi. Õppekava hõlmas sotsiaalala eetikakoodeksit; valdkonna taastumisteooriaid, nõustamis- ja kriisiteooriaid; kogemusnõustamise valdkonnaga seonduvaid ravi-, rehabilitatsiooni-, tööturu- ja toetavate teenuste süsteeme (sh kogemusnõustamise teenuse kirjeldust ja teenuse finantseerimise korda sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni raames). Õppekava läbinud omavad isiklikku positiivset taastumise kogemust ja neil on omandatud oskused pakkuda kogemusnõustajana teenust töötukassa ja rehabilitatsiooniasutuste klientidele.

Sotsiaalkaitseministri määrusega kinnitatud koolituskava hakkas kehtima 1. jaanuarist 2016. Seega on need esimesed liikumispuudega inimesed Eestis, kellel on õigus osutada kogemus- nõustamise teenust.

TÄNUÜRITUS AASTA TEGU 2015

29.04.2016 toimus TTÜ Mektory majas traditsiooniline, järjekorras viieteistkümnes tänuüritus. Tänuüritusel AASTA TEGU 2015 anti üle ka Hapu Õun.

Üritus algas tõiselt – alustati tunnise paneeldiskussiooniga, kus arutati sotsiaalkaitseministri ja võrdõigusvolinikuga, miks ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine Eestis nii visalt edeneb. Arutlusringis esindasid puuetega inimesi Signe Falkenberg ja Praxise analüütik Vootele Veldre.

Sellele järgneval pidulikul aktusel tänati ja tunnustati tänumeenega üksikisikuid, asutusi ja organisatsioone, kes 2015. aastal või pikema aja jooksul on sõna või oma tegevusega toetanud liikumispuudega inimesi. Aastate jooksul on tänumeene saanud ligi 180, sel aastal lisandus 10. Hapu Õuna anti Paide linnajuhtidele eelmisel sügisel valminud turuplatsi eest. Kahjuks peame tõdema, et liikumiskustega inimesed pole seal ostlema oodatud, sest kioskisse liikumisabi-vahendit kasutav inimene lihtsalt ei pääse.

Tänumeene said 10 toetajat:

1. Mihkel Aitsami nimelise mälestusstipendiumi asutamise idee autor **Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond** koos **Harju Elektri, Silberauto ja Telia Eestiga**.
2. **Tallinna Botaanikaed** kui universaalse disaini edendaja.
3. **Tartu Ülikooli loodusmuuseum** kui universaalse disaini edendaja.
4. Haapsalu Sotsiaalaja juhataja **Serli Kүүnarpuu**.
5. **Merily Kokk**, vabatahtlik.
6. Mäesalu Kohviku perenaine **Marin Mäesalu**.
7. **Boriss Sinjov**, Tallinnas invatransporditeenust osutava firma Termak bussijuht.
8. **Accessible Baltics**, turismiedendaja, reisiteenuste pakkuja erivajadustega inimestele.
9. **Elron** ligipääsetav rongiliiklus.
10. **Eesti Töötukassa**, organisatsioon, kes võtab tööle puudega inimesi ja hoolitseb selle eest, et bürood üle Eesti oleksid ligipääsetavad.

KOGUPEREFESTIVAL PUUDE TAGA ON INIMENE 11.-12.06.2016 Stroomi rannas Tallinnas. Festivali rahalisteks toetajateks olid sotsiaalministeerium, Tallinna Linnavalitsus, Eesti Töötukassa, Hasartmängumaksu Nõukogu. Festivali laiem eesmärk oli korraldatava üritusega vähendada suhtluslõhet puudega ja puudeta inimeste vahel. Näidata, millega erivajadusega inimesed tegelevad ja mida oskavad, kui neile luuakse võimalused ja tingimused, kus kõik võrdselt saavad osaleda. 2015 aasta lõpul moodustati festivali korraldustiim, kus ELILi esindas Tiia Sihver. Programmis oli palju erinevaid üritusi ja tegevusi. Pealaval jagasid infot päevajuhid Hannes Hermaküla eesti ja Samuel Golomb vene keeles, mida viibeldi ekraanile ja kirjutustõlk andis edasi kõneldut seda ekraanile kirjutades. Festival oli meeolukas ja läks igati korda.

PERELAAGER 14.-16.06.2016 Käsmus. ELILil on pikaajaline traditsioon suviste õppe-puhkelaagrite korraldamisel. Seekordne laager oli kümnes. Eesmärgiks on lisaks koolitusele ja infovahetamisele pakkuda liikumispuudega inimestele ja nende pereliikmetele aktiivset puhkust ja suhtlemisvõimalusi. Laagri ajakava täitis sportlik tegevus, erinevad töötoad (pendliravi, teraapiliste piltide valmistamine, ravimtaimede vägi), kohtumine Tervisekirjastuse rahvaga, taimetark Katrin Lukega; koolitused Katrin Aedma poolt, üles oli pandud india kaubalett. Toimus abivahendite alane nõustamine (Pille-Riika

Lepik) jagati praktilist teavet rehabilitatsiooniteenusest (Piret Vahula). 2 ekskursiooni Virumaal; 2 tantsuõhtut; viktoriin; õhtused grillipeod. Külas oli ingerisoomlaste tantsurühm Kataja, ühingu esitasid tantsu vaheaegadel lõbusaid sketše. Laagri päevajuht oli Samuel Golomb.

MILITAARLAAGER toimus 07.-10.07.16 Piirsalus Läänemaal.

Militaarlaager (nn „ellujäämise kursus“) liikumispuudega noormeestele toimus Keila noormehe Maikel Möttöse eestvedamisel 2016. aasta suvel esmakordselt. Laager sai teoks koostöös liidu ja Kaitseliidu Lääne Maleva Risti malevkonnaga. Idee autor pidas oluliseks, et igal inimesel, sealhulgas ka liikumispuudega noorel on õigus ja samas ka kohustus omada riigikaitse alaseid teadmisi ja panustada riigikaitsele vastavalt oma võimekusele. 13 noormeest vanuses 18-30 aastat veetsid päevad aktiivses tegevuses - telgid, relvad, välimeditsiin, luureretked. Toitlustust korraldas naiskodukaitse.

Laager korraldatakse ka 2017. a suvel.

Lääne Elu: Liikumispudega noored korraldasid Piirsalus militaarlaagri

<http://online.le.ee/2016/07/12/liikumispudega-noored-korraldasid-piirsalus-militaarlaagri/>

Projekt TÖÖVÕIMEREFORMI TOETAVATE KOOLITUSKAVADE VÄLJATÖÖTAMINE - rahastaja HMN

Projekti raames töötati välja ja testiti kaks koolituskava, milles ühes anti teadmisi puudega inimestega suhtlemisest ja abistamisest tööandjatele – eesmärgiks kummutada eelarvamusi ja soodustada puudega inimeste tööle võtmist. Teise kava järgi koolitatakse välja eksperdid ligipäätavuse auditi läbiviimiseks ja auditi-järgseks nõustamiseks. Projekti käigus koostati ja testiti kahest moodulist koosnevat koolituskava, millele saadi tegevusluba koolituse läbiviimiseks. Erinevad moodulid annavad tellijale võimaluse just talle sobiva koolituskava koostamiseks.

1. Koolituskava tööandjatele, töökollektiividele. Moodulid annavad võimaluse koolitusi läbi viia ka klienditeenindajatele, õpetajatele, bussijuhtidele, reisikorraldajatele, vabatahtlikele jt puudega inimestega eri valdkondades kokku puutuvatele inimestele. Näiteid moodulitest: mis on puue ja puude tekkepõhjused; erivajadustega inimestega suhtlemise kuldreeglid; erivajadustega inimeste abistamisest; ülevaade abivahenditest ja nende saamise võimalustest seoses töötamisega; soodustused tööandjale puudega inimeste tööle võtmisel; toetused ja teenused puudega inimestele; delikaatsed isikuandmed ja isikuandmete töötlemine; turvalisus töökohal; töökoha kohandamine, puudega inimesed ja invatransport; turvalisus reisimisel jms Moodulid on puudespetsiifilised – nägemis-, kuulmis-, vaimu-, kõne- või liikumispuue ja neid saab vastavalt tellija vajadusele juurde koostada.

2. Ligipäätavuse ekspertide koolituskava – koolitusprogrammi alusel hakatakse koolitama üle Eesti kõikidesse maakondadesse eksperte, ekspertideks koolitatakse puudega inimesed. Ekspertid omavad puudespetsiifilisi teadmisi, oskavad läbi viia ligipäätavuse auditeid ja nõustada avalike teenuste osutajaid vastavalt ehitusseadusele (määrusele nr 14/28.11.2002 „Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes.“ – hetkel kehtetu. Uue määruse jõustumisel võetakse see aluseks). Näiteid moodulitest: Eestis kehtiv ehitusalane seadusandlus; universaalse disaini põhimõtted; ehitusnormid siseruumides; ehitusnormid välisrajatistes; invaparkla ja invaparkimiskoht; liftid ja tõstukid; koostöö kohaliku omavalitsuse ja ehitusjärelevalve töötajatega jms.

Projekti käigus areneb edasi juba toimiv koostöövõrgustik – puudega inimeste organisatsioonid, sotsiaalministeerium, töötukassa, tööandjad.

15.12.16 Koolitusprojekti meeskonna koosolek, kus anti hinnang tehtule ja kavandati edasist koolituste arendamist. Testkoolitused Valgas läksid väga hästi, tagasiside oli positiivne.

ELULOORAAMAT INVAVANAISA. MIHKEL AITSAMI LUGU Mihkel Aitsami töö- ja elulooraamatu levitamine. Invaajaloo grand old man'i Mihkel Aitsami elutöö üleskirjutamist ja väljaandmist raamatuna toetasid HMN, sotsiaalministeerium ja siseministeerium. Elulooraamat on ühtlasi suures osas ka ELILi ajalugu. Trükis ilmus 2014.a sügisel M. Aitsami 85.sünniaastapäevaks. Trükist levitame raamatukogude ja raamatupoodide kaudu, see jätkub ka 2017.aastal. Trükis on saadaval ka ELILi kontoris.

7. Heategevusprojektid

7.1 HEATEGEVUSKROSS TANEL LEOK & SÕBRAD.

Taust: 2009, 2010, 2011, 2012 ja 2013 aasta heategevuskross kogus laste toetuseks kokku 60 000 €. Krossiässa Tanel Leoki abiga korraldatud heategevuse tulu läheb kuni 25-aastastele noortele, kes on õnnetuse läbi saanud liikumispuude. Abi on saanud ligi 30 noort. 2012.a suvel korraldas liit esmakordselt laagri kümnele toetust saanud perele. Laagrilised said välja oma igapäeva muredest, häid nõuandeid füsioterapeutidelt, psühholoogilt, sotsiaaltöötajalt ja töötukassa esindajalt. Tanel Leok ja sõbrad valiti TV3 poolt korraldatud Eestimaa uhkusteks 2014.

03.07.-07.07.16 toimus rehabilitatsioonilaager T. Leoki heategevusrahadest õnnetuses liikumispuude saanud noortele Pedase Puhkekülas. Rehabilitatsioonilaagrisse kutsuti mitme valdkonna nõustajad (psühholoog, sotsiaaltöötaja, füsioterapeut jt) . Laager toimus mere ääres, seepärast oli meelelahutuslik tegevus seotud merega, n Pakri saare külastamine.

7.2 AITAME HARRY KESTLASE MALE MMile Lisaks suurele heategevusprojektile Tanel Leok ja sõbrad on liidul käsil alati mitu väiksemat projekti, millega toetatakse liikumispuudega inimeste toimetulekut. 2016.a koguti taas rahalisi vahendeid H. Kestlasele, et ta saaks osaleda füüsilise puudega inimeste male MMil, mis toimus juba 16. korda ja seekord Serbias, Novi Sad`is 21.–30. juulil 2016.

7.3 Arigato spordihoones toimus **24.09.16** peotantsuvõistlus, kus koguti ELILi vahendusel ühele tüdrukule trenažööri ostuks vahendeid.

8. Koostöö äri sektoriga.

ELIL jätkab koostööd Alexela Oil ASiga ja püüab leida teisigi koostööpartnereid tööga hõivatuse suurendamiseks. Sõlmitud lepingud võimaldavad liikumispuudega inimestel teha tööd kodus - osutada dispetšerteenust. ELIL otsib jätkuvalt võimalusi vahendada tööd liikumispuudega inimestele. Teenuse vahendamine võimaldab teenida ka veidi omavahendeid.

20.10.16 toimus Alexela Oil koolitus, millest võtsid osa ELILi poolt vahendatud 3 töötajat.

01.12.16 toimus koostöölepingu allkirjastamine NordAutoga, konkreetsete tegevustega sisustatakse see hiljem.

KOKKUVÕTE

2016.a prioriteediks kujunes töövõimereformi esmaste tulemuste analüüs koos teiste puuetega inimeste organisatsioonidega. Sarnaselt eelnevate aastatega olid päevakorras ligipääsetavuse küsimused, töö noortega, võrgustikusisene infovahetus, koolitustegevus, osalemine heategevusprojektides. Saavutuseks saab pidada ELILi rehabilitatsioonikeskuse head tööd.

Rõõmustab, et jätkuvalt tellitakse liidult koolitusi liikumispuudega inimeste abistamisest ja nõuannetest suhtlusprobleemidest ülesaamiseks. Koolitus on suunatud inimestele, kel igapäevaselt puudub kokkupuude erivajadustega inimestega (tööandjad, vabatahtlikud, kõrgkoolide õppejõud ja töötajad, ametnikud, bussijuhid ja transporditöötajad jt). Koolitus, kus liikumispuudega inimesed ise räägivad sellest, kuidas peaks abistama liikumisabivahendeid kasutavaid inimesi erinevates situatsioonides, on osutunud populaarseks, koolitusi tellitakse aastaringelt. Koolituste korraldamisega teenib liit ka omavahendeid.

Kuigi 2016.a tegevuste läbiviimisele avaldas mõju rahaliste vahendite nappus, viidi planeeritu põhiosas ellu. Kavandatu elluviimiseks kirjutati erinevatele rahastajatele täiendavaid taotlusi projektide finantseerimiseks, millest vähesed rahuldati. Praktilised tugitegevused toimusid vastavalt projektide eelarvetele või liidu omavahendite arvelt. Ürituste läbiviimisel kasutati palju koostööpartnerite abi, kes toetasid tegevusi kas oma toodanguga või müügi korral sõbrahinnaga.

ELIL rendib kontoriruumi ja viib üritusi läbi sageli Tallinna Puuetega Koja ruumes (Endla 59, Tallinn). Maja on täielikult ligipääsetav, saal mahutab 100 inimest, lisaks on võimalik üürida ka väiksemaid ruume oma ürituste läbiviimiseks. Maja ees ja taga on parkla. ELILi kontoris on olemas kõigil töötajatel arvuti ja oma töölaud, samas toimub ka küllastajate vastuvõtt ja nõustamine.

Sisulisi probleeme programmi elluviimisel ei ilmnenu, samuti on sujus töö koostööpartneritega. Probleeme valmistab tegevõtöötajate ülekoormatus, puuduvad ressursid lisatööjõudu palgata. Suureks abiks on vabatahtlikud, kes panustavad liidu töösse oma aja ja teadmistega.

25.03.2017

Tegevusaruande koostas

Auli Lõoke, Eesti Liikumispudega Inimeste Liidu nõunik

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	126 788	43 645	2
Nõuded ja ettemaksud	16 044	10 310	3
Kokku käibevarad	142 832	53 955	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	434 259	340 961	7
Materiaalsed põhivarad	2 858	3 838	6
Kokku põhivarad	437 117	344 799	
Kokku varad	579 949	398 754	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	18 381	13 638	4:5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	123 398	38 444	8
Kokku lühiajalised kohustised	141 779	52 082	
Kokku kohustised	141 779	52 082	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	346 672	295 885	
Aruandeaasta tulem	91 498	50 787	
Kokku netovara	438 170	346 672	
Kokku kohustised ja netovara	579 949	398 754	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	3 364	3 659	12
Annetused ja toetused	129 234	93 846	9
Muud tulud	30 079	16 066	
Kokku tulud	162 677	113 571	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-41 501	-30 772	8
Jagatud annetused ja toetused	-15 177	-17 740	8:10
Mitmesugused tegevuskulud	-3 125	-4 713	
Tööjõukulud	-103 697	-66 296	11
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-980	-980	6
Kokku kulud	-164 480	-120 501	
Põhitegevuse tulem	-1 803	-6 930	
Intressitulud	3	0	
Intressikulud	0	-2	
Muud finantstulud ja -kulud	93 298	57 719	
Aruandeaasta tulem	91 498	50 787	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-1 803	-6 930	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	980	980	6
Kokku korrigeerimised	980	980	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-5 734	-9 261	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	89 697	14 356	
Makstud intressid	0	-2	
Kokku rahavood põhitegevusest	83 140	-857	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	3	3	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	3	3	
Kokku rahavood	83 143	-854	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	43 645	44 499	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	83 143	-854	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	126 788	43 645	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2014	295 885	295 885
Aruandeaasta tulem	50 787	50 787
31.12.2015	346 672	346 672
Aruandeaasta tulem	91 498	91 498
31.12.2016	438 170	438 170

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ ELIL raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusest ning Eesti heast raamatupidamistavast.

Majandusaasta algas 1. jaanuar 2016 ja lõppes 31. detsember 2016. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud eurodes.

Kohustused:

Materiaalselt fikseeritavad, teadaolevad ja potentsiaalsed kohustused on kajastatud bilansis. Mitmesuguste projektide läbiviimiseks laekunud, kuid aruandeaastal kasutamata summad kajastuvad bilansireal "Tulevaste perioodide tulud sihtfinantseerimisest".

Finantsinvesteeringud

Investeering sidusettevõttesse OÜ Invaru on aastaaruandes kajastatud soetusmaksumuses, millele on liidetud kapitaliosaluse teel arvestatud kasum või kahjum.

Nõuded ja ettemaksud

Ostjatelt laekumata arvete hindamine:

Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana on arvele võetud olulise soetusmaksumusega ja üle ühe aastase eeldatava kasuliku kasutusajaga varad.

Kulumi arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil. Kasutatav amortisatsiooninorm alates 2008. a on 20% (kuni 2007. aastani oli 10%).

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 639,12

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Muu inventar	5-10 aastat

Annetused ja toetused

Tulevaste perioodide tuludena sihtfinantseerimisest käsitletakse sihtfinantseerimist tegevuskuludeks ja projektideks. Tegevuskulude ja projektide sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude-kulude vastavuse printsiibist (st kasutatakse brutomeetodit).

Sihtfinantseerimise rahadest soetatud põhivara on arvele võetud ostuhinnas. Kulumi arvestamisel tehakse paralleelkanne, millega vähendatakse sihtfinantseerimise kohustust.

Tulud

Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulud kirjendatakse raamatupidamises siis, kui müüüdud toote või teenuse omandiõigus on üle läinud ostjale ja MTÜ ELIL-l on tekkinud summale nõudeõigus.

MTÜ ELIL tegevus ei ole suunatud äritegevusele ja kasumitaotlusele, mistõttu on raamatupidamise kasumiaruande asemel koostatud tulude-kulude aruanne.

Seotud osapooled

MTÜ loeb osapooli seotuks juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoolle üle või olulist mõju teise osapoolle majandusotsustele.

Seotud osapooled on:

- Sidusettevõtte Invaru OÜ
- MTÜ tegevjuht ja juhatus.

Lisaks on seotud osapoolteks eelnevalt kirjeldatud isikute lähisugulased ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Raha kontodel	125 894	43 325
Sularaha kassas	894	320
Kokku raha	126 788	43 645

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2016	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	11 347	11 347
Ostjatelt laekumata arved	11 347	11 347
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	2	2
Ettemaksed tarnijatele	4 695	4 695
Kokku nõuded ja ettemaksed	16 044	16 044
	31.12.2015	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	9 592	9 592
Ostjatelt laekumata arved	9 592	9 592
Nõuded seotud osapoolte vastu	6	6
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	1	1
Ettemaksed tarnijatele	711	711
Kokku nõuded ja ettemaksed	10 310	10 310

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2016		31.12.2015	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks		3 658		2 268
Sotsiaalmaks		5 933		3 606
Kohustuslik kogumispension		320		217
Töötuskindlustusmaksed		486		305
Ettemaksukonto jääk	2		1	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	2	10 397	1	6 396

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2016	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	1 041	1 041
Võlad töövõtjatele	6 922	6 922
Maksuvõlad	10 397	10 397
Ostjate ettemaksed	21	21
Kokku võlad ja ettemaksed	18 381	18 381
	31.12.2015	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	1 649	1 649
Võlad töövõtjatele	5 579	5 579
Maksuvõlad	6 396	6 396
Ostjate ettemaksed	14	14
Kokku võlad ja ettemaksed	13 638	13 638

Lisa 6 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

			Kokku
	Muud masinad ja seadmed	Masinad ja seadmed	
31.12.2014			
Soetusmaksumus	5 669	5 669	5 669
Akumuleeritud kulum	-850	-850	-850
Jääkmaksumus	4 819	4 819	4 819
Amortisatsioonikulu	-981	-981	-981
31.12.2015			
Soetusmaksumus	4 819	4 819	4 819
Akumuleeritud kulum	-981	-981	-981
Jääkmaksumus	3 838	3 838	3 838
Amortisatsioonikulu	-980	-980	-980
31.12.2016			
Soetusmaksumus	3 838	3 838	3 838
Akumuleeritud kulum	-980	-980	-980
Jääkmaksumus	2 858	2 858	2 858

Lisa 7 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon: 2016					
Sidusettevõtja registrikood	Sidusettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2015	31.12.2016
10283915	Invaru OÜ	Eesti	abivahendid	23.81	23.81

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon			
Sidusettevõtja nimetus	31.12.2015	Kasum(kahjum) kapitaliosaluse meetodil	31.12.2016
Invaru OÜ	340 961	93 298	434 259
Kokku sidusettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	340 961	93 298	434 259

Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused (eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2014	Saadud	Tulu	31.12.2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Sihtotstarbelised annetused Tanel Leok & sõbrad	10 368	1 000	-4 766	6 602
Sihtotstarbeline annetus kõnniroboti projektile	8 707	168	-577	8 298
Muud sihtannetused	13 991	8 093	-8 430	13 654
Tõrvaaugu lastelaager	925		-925	0
Invavanaisa M. Aitsam SOM	55		-55	0
M.Aitsami raamatu projekt	850	910	-12	1 748
EPIF fond projektid 2015		30 818	-30 818	
Sihtotstarbelised annetused Annetele		6 000	-3 967	2 033
ELIL rehabilitatsiooni keskus		49 326	-43 217	6 109
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	34 896	96 315	-92 767	38 444
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	34 896	96 315	-92 767	38 444
	31.12.2015	Saadud	Tulu	31.12.2016
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Sihtotstarbelised annetused Tanel Leok & sõbrad	6 602	3 000	-2 139	7 463
Sihtotstarbeline annetus kõnniroboti projektile	8 298	1 318	-524	9 092
Muud sihtannetused	13 654	4 607	-12 420	5 841
M.Aitsami raamatu projekt	1 748	15		1 763
EPIF fond projektid 2016		26 469	-26 469	0
Sihtotstarbelised annetused Annetele	2 033		-94	1 939
ELIL rehabilitatsiooni keskus	6 109	76 452	-62 590	19 971
Jõlutunnel 2016		2 944		2 944
Karaski rehakeskuse likvideerimine		65 535		65 535
MollerGruppen AS laste projekt		8 850		8 850
SOMi projekt töövõimereformi toeta.		14 731	-14 731	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	38 444	203 921	-118 967	123 398
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	38 444	203 921	-118 967	123 398

Lisa 9 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2016	2015
Mittesihotstarbelised annetused ja toetused	12 420	6 582
Tanel Leok & sõbrad sihtannetus	2 139	2 000
Kõnniroboti sihtannetus	524	577
Muude projektide tulud	87 588	47 869
EPIF projektide tulu	26 469	30 818
Annette sihtannetus	94	6 000
Kokku annetused ja toetused	129 234	93 846

Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2016	2015
Sihotstarbelised annetused Tanel Leok ja sõbrad	2 139	4 766
Sihotstarbeline annetus kõnnirobotile	524	577
Muud sihtannetused	12 420	8 430
Sihotstarbelised annetused Annettele	94	3 967
Kokku jagatud annetused ja toetused	15 177	17 740

Lisa 11 Tööjõukulud

(eurodes)

	2016	2015
Palgakulu	81 160	51 774
Sotsiaalmaksud	21 893	14 110
Töötuskindlustus	644	412
Kokku tööjõukulud	103 697	66 296
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	15	15

MTÜ ELILis on täistööajaga tööl kaks inimest. Tegevjuht ja rehabilitatsioonikeskuse koordinaator, lisaks on poole kohaga tegevjuhi abi ja veerand kohaga raamatupidaja.

Tegevjuhtkond sai 2016 aastal töötasu netona kokku: 26 096 eurot.

Mis sisaldab erinevate projektide töötasu (4 265 eurot) ja töökohustuste täitmisega seotud töötasu (21 831 eurot)

Tegevjuht 12 783 eurot

Tegevjuhi abi 2 886 eurot

Raamatupidaja 5 697 eurot

Rehabilitatsioonikeskuse koordinaator 4 730 eurot.

Ülejäänud töötasu moodustub erinevate projektide töötasusid ja erinevate koostöö lepingute töötasusid.

Koostöö lepingu alusel on MTÜ ELILis tööl kaks inimest täistööajaga. Lisaks on MTÜ ELILis rehabilitatsiooni keskkuses tööl käsunduslepinguga 25 inimest

Lisa 12 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2016	2015
Mittesihotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	154	154
Projektide omaosalus liikmetelt	3 210	3 505
Kokku liikmetelt saadud tasud	3 364	3 659

Lisa 13 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2016	31.12.2015
Füüsilisest isikust liikmete arv	2 010	2 010
Juriidilisest isikust liikmete arv	24	25

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2016	2015
Arvestatud tasu	18 913	9 160

MTÜ loeb osapooli seotuks juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole majandusotsustele.

Seotud osapooled on:

- Sidusettevõtte Invaru OÜ

- MTÜ tegevjuht ja juhatus. Lisaks on seotud osapoolteks eelnevalt kirjeldatud isikute lähisugulased ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

MTÜ tegevjuhi neto töötasu moodustas 2016. a kokku 12 783 (neto) €, millest 10 281 (neto) € oli seotud tegevjuhi kohustuste täitmisega ning 2 502 (neto) € erinevate projektide läbiviimisega.

Tasusid juhatuse liikmetele nende ülesannete täitmise eest ei ole makstud.

Üks juhatuse liige sai erinevate hangete ja projektide vedamise eest projekti tasu 1 400 (neto) €

Lisaks on ELILis tööl täiskohaga ühe juhatuse liikme perekonna liige. Tema neto töötasu 4 730 eurot.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 03.04.2017

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit (registrikood: 80067455) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
SVEN REEMET	Juhatuseliige	03.04.2017
VEIKI LAAN	Juhatuseliige	04.04.2017
INDREK TARAND	Juhatuseliige	04.04.2017
JAKO STEIN	Juhatuseliige	04.04.2017
ÜLLE VALVAR	Juhatuseliige	04.04.2017
TIIA TREIMANN-DIFFERT	Juhatuseliige	04.04.2017
TIIA SIHVER	Juhatuseliige	04.04.2017

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit üldkoosolekule

Märkusega arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2016 ning tulemiarannet, rahavoogude aruannet ja netovarade muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates, välja arvatud meie aruande osas „Märkusega arvamuse alus” kirjeldatud asjaolu võimalikud mõjud, kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit finantsseisundit seisuga 31.12.2016 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Märkusega arvamuse alus

Seisuga 31.12.2016 on pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatud investeeringud kapitaliosaluse meetodil sidusettevõttes Invaru OÜ summas 434 259 eurot, kuid meie auditi toimumise ajal ei olnud Invaru OÜ 2016 majandusaasta raamatupidamise aruannet veel auditeeritud ega üle vaadatud. Sellest tulenevalt ei õnnestunud meil saada piisavat kindlustunnet pikaajalise finantsinvesteeringu väärtuse õigsuse kohta.

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie märkusega arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduureid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väaresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

/digitaalselt allkirjastatud/

Alar Heinaste

Vandeauditori number 143

Grow Audit OÜ

Auditiorettevõtja tegevusloa number 103

Mustamäe tee 60, Tallinn, Harju maakond, 12916

04.04.2017

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit (registrikood: 80067455) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ALAR HEINASTE	Vandeaudiitor	04.04.2017

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Tervisehäiretega isikute ühendused ja nende liidud; puuetega inimeste ühendused ja nende liidud, erivajadustega inimeste kaitseühendused	94997	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6720223
Faks	+372 6564048
E-posti aadress	elil@elil.ee
Veebilehe aadress	www.elil.ee